

FSD3138

Kuolema, menetys ja muisto 2014

Aineisto-opas

TIETOARKISTO

Tämän aineisto-oppaan viittaustiedot:

Kuolema, menetys ja muisto 2014 [aineisto-opas]. Yhteiskuntatieteellinen tietarkisto [tuottaja ja jakaja], 2020.

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 2.0 (22.8.2019).

Yhteiskuntatieteellinen tietarkisto
33014 Tampereen yliopisto

Asiakaspalvelu:
asiakaspalvelu.fsd@uta.fi
040 190 1442

Palveluportaali Aila:
<https://services.fsd.uta.fi/>

Yhteiskuntatieteellinen tietarkisto
<http://www.fsd.uta.fi/>

Lukijalle

Tämä aineisto-opas on osa Tietoarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa FSD3138. Oppaan alussa on tiedot aineiston sisällöstä, aineiston rakenteesta ja keruusta sekä luettelo julkaisuista, joissa aineistoa on käytetty. Opas sisältää myös aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit, esimerkiksi mahdolliset haastattelukysymykset, kirjoitusohjeet, tutkimuskutsut, litterointiohjeet tai virikemateriaalit. Tekstiaineistoista mukana on usein lisäksi aineistonäyte, josta selviää esimerkiksi käytetty litterointitaso.

Liitteenä olevat aineistoon kuuluvat dokumentit on tarvittaessa anonymisoitu. Kaikki oppaan sisältämät aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit toimitetaan asiakkaalle aineiston latauksen yhteydessä myös erillisinä tiedostoina

Aineistoon ja sen tekijöihin tulee viitata asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään. Tietoarkiston antaman malliviittaustiedon voi merkitä lähdeluetteloon sellaisenaan tai sitä voi muokata julkaisun käytäntöjen mukaisesti. Malliviittaus:

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura (SKS) & Koski, Kaarina (Turun yliopisto) & Suomen Akatemian Mieli ja toinen -projekti: Kuolema, menetys ja muisto 2014 [sähköinen tietoaineisto]. Versio 2.0 (2019-08-22). Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja]. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD3138>

Tietoarkistoon on lähetettävä viitetiedot kaikista julkaisuista, joissa käyttäjä hyödyntää aineistoa. Aineiston alkuperäiset tekijät ja tietoarkisto eivät ole vastuussa aineiston jatkokäytössä tuotetuista tuloksista ja tulkinnoista.

Sisältö

1	Aineiston kuvailu	1
1.1	Aineiston otsikot ja datan versio	1
1.2	Sisällön kuvaus	1
1.3	Aineiston rakenne ja keruu	3
1.4	Aineiston käyttö	3
A	Kirjoitusohje	5

Luku 1

Aineiston kuvailu

1.1 Aineiston otsikot ja datan versio

Aineiston nimi: Kuolema, menetys ja muisto 2014

Aineiston nimi englanniksi: Death, Loss and Memory 2014

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 2.0 (22.8.2019).

1.2 Sisällön kuvaus

Tekijät

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura (SKS). Arkisto
Koski, Kaarina (Turun yliopisto. Humanistinen tiedekunta)
Suomen Akatemian Mieli ja toinen -projekti

Aineiston tekijänoikeudet

Tietoarkiston ja aineiston luovuttajan tekemän sopimuksen mukaisesti.

Aineiston luovuttaja

Hupaniitty, Outi (Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Arkisto)

Aineisto luovutettu arkistoon

14.11.2016

Asiasanat

hautajaiset; henkimaailma; kaipaus; kuolema; kuolemanjälkeinen elämä; luopuminen; menetys; muistelu; muistot; paranormaalit ilmiöt; saattohoito; sairastuminen; surutyö; vainajat; vanhukset

Tieteenala / Aihealue

OKM:n tieteenalaluokitus: Humanistiset tieteet; Yhteiskuntatieteet

CESSDAn luokitus: Sosiaalinen käyttäytyminen ja asenteet; Uskonto ja arvot

Sarjakuvaus

Tämä aineisto kuuluu sarjaan:

Aineistot, jotka eivät kuulu sarjaan

Yksittäiset aineistot, jotka eivät kuulu mihinkään sarjaan.

Sisällön kuvaus

Aineisto sisältää suomalaisten kirjoituksia kuolemasta. Kirjoituksissa käsitellään läheisten kuin omaakin kuolemaa, läheisen kuoleman vaikutusta elämään, ihanteellista kuolemaa ja kuoleman jälkeistä elämää. Lisäksi kirjoittajat pohtivat suomalaisten suhtautumista kuolemaan ja aihepiiriin liittyviä yliluonnollisia kokemuksia. Aineiston keräsivät yhteistyössä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkisto ja Suomen Akatemian Mieli ja toinen –projekti (SA266573), jossa tutkitaan ihmismieltä ja yliluonnollisina pidettyjä ilmiöitä.

Kirjoitukset olivat vapaamuotoisia ja ne poikkesivat toisistaan sisällöltään ja laajuudeltaan. Osa kirjoituksista piti sisällään yksityiskohtaisia kuvauksia kuolemantapauksista ja niihin liittyvistä tuntemuksista. Osa käsitteli puolestaan yleisellä tasolla jaettuja ajatuksia kuolemasta. Usein kirjoituksissa pohdittiin suhdetta kuolleeseen henkilöön, ikävää ja kaipausta, kuolleen kanssa yhdessä koettuja asioita ja niiden vaikutuksia kirjoittajan elämään.

Kirjoituskutsussa kirjoittajaa pyydettiin kertomaan, miten nykyään kuolemaan suhtaudutaan Suomessa, millaisena nähdään hyvä elämän loppuminen ja miten siihen voi itse vaikuttaa. Edelleen toivottiin näkemyksiä laitoshoidon vaikutuksista kuolevan ja omaisten suhteeseen ja siihen, voiko yhteiskunnassamme puhua kuolemasta vapaasti ja miten kuolevaan tai menetystä surevaan henkilöön suhtaudutaan. Viimeisenä kirjoittajaa pyydettiin kertomaan unessa tai valveilla koetuista kuolemaan tai vainajiin liittyvistä selittämättömistä tai paranormaaleista ilmiöistä, kuten vainajan kohtaamisesta.

Kirjoitusten taustatietoina ovat kirjoittajan ammatti, syntymävuosi, asuinmaakunta ja sukupuoli. Aineistosta on tehty jatkokäyttäjälle html-versio, jonka hakemiston avulla kirjoituksia on helppo selata.

1.3 Aineiston rakenne ja keruu

Maa: Suomi

Kohdealue: Suomi

Havainto/aineistoyksikkötyyppi: Henkilö, Tapahtuma/prosessi/toiminta

Perusjoukko/otos: Kaikki suomalaiset

Aineistonkeruun ajankohta: 1.2.2014 – 31.10.2014

Kerääjät: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura (SKS). Arkisto

Aineistonkeruun tekniikka: Oma kirjoitus tai päiväkirja: sähköpostilla saatu, Oma kirjoitus tai päiväkirja: paperimuotoinen kirjoitus, Oma kirjoitus tai päiväkirja: verkon kautta saatu

Keruväline tai -ohje: Aineistonkeruuhjeistus: kirjoitusohje

Tutkimuksen aikaulottuvuus: Poikkileikkausaineisto

Havainto/aineistoyksiköiden valinta: Ei-todennäköisyysotanta: itsestään muotoutunut näyte

Kirjoituskutsu sijaitsi Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran nettisivuilla. Kirjoituspyyntö lähetettiin lisäksi SKS:n vakitukselle vastaajaverkolle ja sitä julkaistiin erinäisillä nettifoorumeilla, kuten ePressissä. Kirjoituksen pystyi toimittamaan sähköpostilla, kirjeitse tai SKS:n lomakepohjalla.

Aineiston määrä: 42 kirjoitusta txt- tai pdf-tiedostona, lisäksi kaikki txt-tiedostot ovat html-tiedostoina.

1.4 Aineiston käyttö

Aineiston käytössä huomioitavaa

Aineistossa on mukana kirjoitukset (N: 42), joiden tallentamiseen Tietoarkistoon kirjoittaja antoi luvan. Arkistoinnin yhteydessä kirjoituksista poistettiin lisäksi kaksi kirjoitusta, joissa kirjoittaja kielsi otteiden julkaisun ilman heidän erillistä lupaansa. Aineisto on kokonaisuudessaan (N: 101) arkistoitu Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran (SKS) arkistoon. Kirjoittajien sukupuoli-taustatieto lisättiin Tietoarkistossa ja se perustui kirjoittajan nimen sukupuolimäärittelyyn. Epäselvissä tapauksissa tieto jätettiin merkitsemättä. Lisäksi aineistonnumero daF3138_31 puuttuu välistä, sillä se poistettiin aineiston version 2.0 kohdalla kirjoituksen ollessa tuplakirjoitus kirjoituksen daF3138_32 kanssa.

Anonymisoinnissa kirjoituksista poistettiin arkistoinnin yhteydessä mahdolliset maininnat kirjoittajan nimestä sekä muut kirjoittajaan tai kolmansiin henkilöihin viittaavat suorat henkilö- ja yhteystiedot tai ulkoiset lähteet, esimerkiksi blogit ja kuvat. Lisäksi tarvittaessa poistettiin kolmansiin henkilöihin viittaavat epäsuorat tunnistetiedot tai arkaluonteiset tekstisisällöt. Kirjoituksessa esiintyvien kolmansien henkilöiden nimet poistettiin tai korvattiin pseudonyymeillä niiden toistuessa. Tietoarkiston aineistoon tekemät merkinnät on merkitty [[tuplahakasulkein]] poikkeuksena kirjoitus daF3138_11, jossa käytetään yksinkertaisia hakasulkuja.

Julkaisut

Herman, Marika (2018). Elossaolon kertomukset: sosiaalinen tuki ja selviytymistä edistävät tekijät surun eri narratiiveissa. Itä-Suomen yliopisto. Yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekunta, Yhteiskuntatieteiden laitos. Sosiaalityön pro gradu -tutkielma.

Koski, Kaarina (2016). Continuing Bonds in Finnish Bereavement Narratives. Folklore Fellow's Network 49, 4-10.

Kuvaja, Anne (2020). Kuoleman tuonpuoleisuus. Uskonnolliset, spirituaaliset ja sekulaarit kokemukset läheisen kuoleman äärellä. Helsinki: Helsingin yliopisto. Teologian pro gradu -tutkielma.URN:NBN:202010144260

Maarni, Wilhelmiina (2020). "Tässä järjestyksessä maailman kuuluukin mennä, vanhat kuolevat ennen nuoria" : Suomalaisten käsityksiä kuolemasta ja elämästä menetyksen jälkeen. Turun yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta, Sosiaalityö- ja sosiaalipsykologian laitos. Sosiaalityön pro gradu -tutkielma.

Ajantasainen julkaisuluettelo aineiston kuvailun yhteydessä osoitteessa

<https://services.fsd.uta.fi/catalogue/FSD3138>

Aineiston sijainti

Yhteiskuntatieteellinen tietokanto

Käyttöoikeudet

Aineisto on käytettävissä (C) vain tutkimukseen ja ylempiin opinnäytteisiin (esim. pro graduun, lisensointi- ja väitöstutkimukseen).

Liite A

Kirjoitusohje

FSD3138 KUOLEMA, MENETYS JA MUISTO 2014

FSD3138 DEATH, LOSS AND MEMORY 2014

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Kuolema, menetykset ja muisto

Kuolema on väistämätön osa elämää, vaikkei se nykyaikana juuri näy arjessamme. Väitetään, että kuoleminen on muuttunut eikä ihmisillä ole enää sopivia malleja sen kohtaamiseen. Monet kokevat, ettei surulle ole tilaa. Onko asia näin? Vastaa keruuseen 31.10.2014 mennessä.

Keräämme kuolemaan, menetykseen ja muistoon liittyviä näkemyksiä ja kokemuksia nykypäivän suomalaisilta. Kaipaamme näkemystäsi siitä, millainen on hyvä kuolema nykypäivänä ja voiko yksilö vaikuttaa siihen. Voit kertoa kokemuksiasi omaisena tai pohtia asiaa yleisesti.

– Miten pitkäaikainen laitoshoido vaikuttaa kuolevan ja omaisten suhteeseen? Voiko ero tapahtua jo ennen kuolemaa? Jos prosessi on pitkä, milloin ja miten omaisen ymmärtää menetetyksi? Saako lähestyvistä kuolemasta puhua? Kuinka kuolevaan ja surevaan suhtaudutaan? Onko kuolevan elämä ihmisarvoista?

Lisäksi haluamme selvittää, miten merkityksellisiä edesmenneet omaiset ovat nykypäivän suomalaisille.

– Millä tavoin muistat tai muistelet kuolleita omaisia? Liittyykö muisto tiettyihin paikkoihin, esineisiin tai aikoihin? Säilyvätkö he osana yhteisöä ja onko heillä roolinsa siinä? Missä he ovat ja millaisina heidät muistetaan? Jatkuuko edesmenneen omaisen vaikutus vielä tässä maailmassa?

Kokemukset kuolleen omaisen kohtaamisesta ovat nykyäänkin yleisiä.

– Oletko kohdannut kuolleita omaisia unessa tai valveilla? Voiko vainaja tulla uneen omasta tahdostaan? Voiko kuolleeseen omaiseen saada yhteyden? Toivotko jälleennäkemistä?

Keruu on osa Suomen Akatemian rahoittaman Mieli ja toinen -tutkimusprojektin toimintaa. Tutkimme muun muassa kuolevien ja kuolleiden asemaa nykypäivänä yhteisöissä ja mielikuvissa.

Keruu tulokset julkistetaan vuoden 2014 loppuun mennessä. Vastaaajien kesken arvotaan kirjapalkintoja

Lisätietoja:

Mieli ja toinen -tutkimusprojekti (www.mindandother.com)

Kaarina Koski, kaakos@utu.fi

SKS:n kansanrunousarkisto, p. 0201 131 240, keruu@finlit.fi

Vastausohjeet

Kirjoita omalla kielelläsi ja tyylilläsi. Voit osallistua omalla nimellä tai nimimerkillä.

Kirjoita vastaukseesi suostumukseksi siihen, että lähettämäsi aineisto arkistoidaan nimelläsi SKS:n arkistoon ja nimettömänä Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon tai ilmoita, jos haluat vastauksesi arkistoitavan nimimerkillä. Tutustu [SKS:n arkistojen keruuhjeisiin](#).

Lähetä kirjoituksesi 31.10.2014 mennessä

- alla olevalla lomakkeella tai
- postitse osoitteeseen Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, kansanrunousarkisto, PL 259, 00171 Helsinki, merkitse kuoreen tunnus ”Kuolema” tai

- sähköpostin liitetiedostona osoitteeseen keruu@finlit.fi, merkitse aihekenttään tunnus "Kuolema".

Kirjoita vastauksesi alle tai liitä kirjoituksesi tekstitiedostona.

Jos kirjoituksesi ylittää 5 000 merkkiä, liitä teksti tiedostona.

Liitä tiedosto

Nimi *

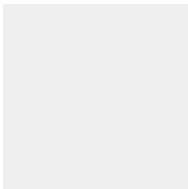
Ammatti

Syntymäaika

Päivä

Kuukausi

Vuosi

Osoite *

Puhelin *

Sähköposti *

Lupa kirjoituksen arkistointiin *

- Kirjoitukseni saa arkistoida tutkimuskäyttöön nimelläni SKS:n kansanrunousarkistoon.
- Kirjoitukseni saa arkistoida tutkimuskäyttöön nimettömänä SKS:n kansanrunousarkistoon.
- Kirjoitukseni saa arkistoida tutkimuskäyttöön nimettömänä [Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon](#).